FÖRSLAG TILL YTTRANDE
2017-12-18 TRN 2017-0141

Landstingsstyrelsens förvaltning
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

# Betänkandet En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet (SOU 2017:73)

## Inledning

Tillväxt- och regionplaneförvaltningens yttrande utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån landstingets roll som regionplaneorgan. I Stockholmsregionen har regionplanering bedrivits i omkring 70 år. Bedömningar om framtida bostadsbehov och bostadstillskott är ett av flera underlag i den regionala planeringen, och i arbetet med att ta fram en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050.

Förvaltningen är överlag mycket positiva till de förslag som presenteras i delbetänkandet av En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet (SOU 2017:73). Förvaltningen anser att förslaget skulle innebära att den regionala nivån i hela landet stärks. Vidare anser förvaltningen att bedömningen skulle vara ett bra underlag i kommunernas arbete med översiktsplanering och i förvaltningens uppdrag om mellankommunal samordning.

Förslaget innebär ett nytt tidsbegränsat uppdrag för regionerna som inkluderar en årlig dialog kring Boverkets bedömningar. Förvaltningen genomförde under 2012 en omfattande dialog med länets kommuner i samband med regeringsuppdraget Uppdrag om att viss utrednings- och samordningsverksamhet ska avse bostadsbyggandet i Stockholms län (S2012/4203/PBB). Erfarenheten och kompetensen inom förvaltningen gör att förslaget faller väl inom ramen för förvaltningens uppdrag.

## Synpunkter

*Övergripande*

Förvaltningen delar i stort utredningens utgångspunkter och ställer sig mycket positiv till förslaget om att Boverkets bedömningar ska göras på länsnivå, istället för FA-regionnivå. Detta för att regioner och kommuner ska kunna tillgodogöra sig siffrorna i en för dem relevant geografi. Bytet av begrepp, från bostadsbyggnadsbehov till behov av tillskott av bostäder, är

bra och det stämmer mer överens med den terminologi förvaltningen använder. Det är också ett tydligare begrepp med tanke på att nya bostäder inte enbart tillkommer genom nybyggnation, utan även omvandlingar av lokaler, vindsutrymmen samt fritidshus som ju redan är befintliga byggnader.

Förslaget innebär en potential att öka den statliga samordningen inom dessa frågor, både mellan myndigheter och departement, vilket förvaltningen ser ett behov av. Det förutsätter dock en löpande process och kvalitetssäkring av Boverkets arbete genom dialog mellan Boverket och regionerna och länsstyrelserna om framtagandet av behovsbedömningen samt uppföljningen. Förvaltningen stödjer också utredningens förslag om förtydligandet av att kommunerna ska göra en bedömning av tillskottet av bostäder i den egna kommunen, och att regionerna ska verka som en samordnande part och uppmärksamma kommunerna på vikten av samverkan inom detta område.

Utredningens syn på att de förslag som bostadsplaneringskommittén lämnade skulle lösa den samordning av bostadsplanering mellan olika nivåer som utredningen behandlar delas av förvaltningen, som ser fram emot att förslaget om ett samlat grepp kring regional fysisk planering kan konkretiseras och tas vidare.

Förslaget om att Boverkets framräknade behov ska kompletteras med regionala och lokala analyser tolkas av förvaltningen som att det är resultatet av den regionala analysen som ska användas i dialog med kommunerna och det är helt relevant. Däremot saknar förvaltningen skrivningar kring hur statliga myndigheter ska tillgodogöra sig de regionala analyserna och menar på att det är centralt att Boverket genomför en årlig dialog med regionerna, inte bara med länsstyrelserna i samband med uppföljning. Vid en högre överensstämmelse mellan Boverkets och regionernas beräkningar ökar samstämmigheten bland Sveriges myndigheter och regioner.

På grund av osäkerheter i bostadsstatistiken kan syftet med årliga uppdateringar av behovet av tillskott av bostäder erhållas först när en bättre kvalitet på bostadsstatistiken uppnåtts. Dessutom ser förvaltningen en utmaning i den bedömda eller upplevda aktualiteten av regionplaner och översiktsplaner när en ny siffra presenteras årligen, och menar att en årlig siffra inte automatiskt bidrar till ökat genomslag på lokal nivå. Processen, den föreslagna dialogen, ser förvaltningen som helt avgörande för genomslaget och legitimiteten. Förvaltningen utgår ifrån att regionerna har möjlighet att genomföra denna dialog på det sätt som är mest relevant för varje län.

För att bedriva långsiktig regional planering krävs analyser med en längre tidshorisont, ofta 20–30 års perspektiv, ibland längre. Förvaltningen kommer fortsatt ta fram befolknings- och sysselsättningsframskrivningar på lång sikt, och därefter göra exempelvis analyser av behovet tillskott av bostäder. Huruvida dessa beräkningar är samstämmiga med Boverkets beräkningar på tio års sikt återstår att se, men förvaltningen ser i dagsläget ingen konflikt mellan de två arbetssätten.

Utredningen ger en något förenklad bild av hur samsyn kan uppnås mellan kommunerna med regionens stöd och förvaltningen saknar ett resonemang kring konsekvenser av om samsyn inte kan nås, och relationen mellan politisk vilja och framräknat behov.

På grund av tidigare genomfört regeringsuppdrag samt den löpande uppgiften att inom ramen för regionplaneuppdraget föra dialog med kommunerna om strategisk bebyggelseutveckling och bostadsbyggnadsbehov faller förslaget väl inom ramen för förvaltningens kompetens och uppdrag. Dock bedömer förvaltningen att utredningen underskattar de resurser som kommer att krävas för att ha möjlighet att både genomföra regionala analyser och bedriva en sådan dialog som förslaget sannolikt innebär med anledning av komplexiteten i regionen beroende på den starka beräknade befolkningsökningen, transportinfrastrukturen och därmed det höga behovet av tillskott av bostäder, samt behovet av regionala avvägningar.

Med utgångspunkt i förslaget avser förvaltningen närmre skissa på en metod för hur arbetet skulle kunna bedrivas. Bland annat bedömer förvaltningen att den typ av omfattande dialog som skulle krävas för att uppnå syftet och för att få genomslag, inte behöver genomföras årligen.